**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI**
**Fakulta pedagogická**
**Katedra českého jazyka a literatury**

**HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE**
**posudek oponenta**

**Práci předložila:** Eliška Kudláčková
**Název práce:** Rozvoj tvůrčího psaní žáků na 2. stupni ZŠ
**Hodnotitel:** Mgr. Vladimíra Pánková, Ph.D.

---

1. **CÍL PRÁCE:**
   Popsat techniky tvůrčího psaní, z aspektu těchto technik zmapovat didaktický aparát učebnicové řady Český jazyk pro základní školy nakladatelství SPN (rok vydání?) a navrhnout vlastní aktivity k rozvoji tvůrčího psaní. Cíl práce splněn s výhradami (viz níže).

2. **OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ:**
   Bakalářská práce (dále jen BP) je koncipována na část teoretickou a praktickou. V teoretické části se autorka zaobírá procesem tvořivosti a technikami tvůrčího psaní coby podpůrnými nástroji tvořivého myšlení. Tvůrčí psaní je zde nahlíženo též jako prostředek k porozumění poetice uměleckého textu. Ze studie Pavly Kopečné si autorka BP přebírá postupy k poznávání básnického textu, které pak pojímá jako kritéria, skrze něž v praktické části BP posuzuje didaktický aparát zvolené učebnicové řady, konkrétně její slohovou a komunikační část. Tento postup se jeví jako nesmyslný (nebo přinejmenším nestandardní), neboť staví na nekompatibilitě úkolů. Uvedu na příkladu. Kopečná navrhuje coby způsob poznávání básní „ilustraci (k) textu", tedy interpretačně zaměřenou techniku postavenou na vizualizaci bezprostředního a podvědomého vnímání textu. Autorka BP nesourodě s tím (i nesourodě s cílem své práce) posuzuje učebnice dle počtu průvodních ilustrací. Kopečná kromě jiného navrhuje psaní interpretačních esejí coby odborného textu, jehož cílem je analýza básní. Autorka BP s odkazem na tuto techniku vyhledává v didaktickém aparátu učebnic náměty k jakémukoliv žákovskému psaní či vyprávění (např. vypravujte příběh oblíbeného filmu, popište nějaký nástroj či přístroj používaný v domácnosti atp.). V celé své práci tak mylně ztotožňuje interpretační eseje zadávané s cílem prohloubit vhled do básní, potažmo uměleckého textu, s psaním/vyprávěním žáků na výše zadávaná témata.

3. **FORMÁLNÍ ÚPRAVA:**
   Text je po formální stránce ještě přijatelný, byť se autorka odchyluje od normy odborného stylu. Kvalitu práce snižují ojedinělé stylizační lapsy typu: „*Zvýšení srozumitelnosti spočívá v pochopení díla, které bývá v básnické formě často nepochopeno*." (s. 30) Jemnou výtku lze mít k nesprávnému grafickému označování citací. Závažnějším prohřeškem pak je chybějící řádná citace zvolené učebnicové řady, která dokonce ani není uvedená v seznamu literatury coby literatura primární. Rovněž je s podivem, že si autorka neprostudovala žádnou odbornou publikaci zabývající se pedagogickým výzkumem učebnic, odkud mohla čerpat inspiraci k vlastnímu výzkumu. Teoretická východiska BP jsou tak redukována na mapování technik tvůrčího psaní a tvořivosti coby předpokladu této činnosti.

4. **KOMENTÁŘ HODNOTITELE:**

Na práci je třeba ocenit autorčino zaujetí pro věc samu. Autorka nad rámec vytčených cílů mapuje kurzy tvůrčího psaní, publikace o tvůrčím psaní určené dětem, literární soutěže pro děti 2. stupně ZŠ. Sama, jak píše, se účastnila „Malého kurzu tvůrčího psaní“ Reného Nekudy, z něhož pak čerpala inspiraci pro návrh „vlastní sady aktivit k rozvoji tvůrčího psaní“. Co se týče těchto návrhů, pozastavme se u kap. 8.2. (Formy převyprávění básní do prozaických příběhů), která vychází z již zmiňované studie P. Kopečné. Autorka BP navrhuje do pohádky „převyprávět“ báseň J. Vrchlického *Za trochu lásky*. Jmenovaná báseň je příkladem milostné lyriky. Její mluvčí touží po lásce, říká, *za trochu lásky šel bych světa kraj / šel s hlavou odkrytou a šel bych bosý…* Šel by jako ten, kdo se všeho nepodstatného vzdá, šel by prosebně a pokorně. Motivy odkryté hlavy a bosých nohou tu fungují znakově, nejsou pouhými motivy popisnými. Je třeba si uvědomit, že komunikace s lyrikou je specifická. Její přepis do pohádky, v jejímž příběhu ukradnou princi klobouk a boty loupežníci, jde proti tomuto estetickému sdělení, de facto svědčí o nepochopení básně. Lyrický mluvčí se všeho pozemského vzdává sám a dobrovolně, aby touto cestou (cestou absolutní pokory, jakési poutě) našel to jediné, co má smysl. Není a nemůže být oloupen o něco, o co už nestojí, co shledává na své potenciální pouti za láskou nadbytečné, nebo dokonce překážející. „Potenciální“ jsem nenapsala náhodou, nikde v té básni se neříká, že za láskou jde, ale že by za láskou šel, příp. co všechno by udělal, kdyby trochu té lásky měl. Kondicionál zde hraje významotvornou roli. Lyrický mluvčí není ten, kdo svou láskou zachraňuje princeznu (nebo kohokoliv jiného), ale ten, kdo o lásku prosí (přímo žebrá!), kdo touží být láskou zachráněn. Ne obráceně! Pohádkový tvar, který autorka básni dala, nijak neusnadnil její pochopení, jak bylo avizovaným cílem, ba naopak. Metoda tvůrčího psaní toto nepochopení zviditelnila, možná dokonce prohloubila. Transformace lyrické básně do syžetové prózy je kontraproduktivní i z toho důvodu, že jde proti poznání lyrického žánru, který sice přes své obrazy dokáže ve čtenáři evokovat narativní představy, ale sám je bezsyžetový. Lyrickou báseň se nabízí přepsat spíše do prózy bezsyžetové, lyrizované, například do milostného dopisu, jehož sdělení akcentuje atmosféru dění před dějem samotným. V kap. 6.3 autorka BP odkazuje na P. Kopečnou, která metodu převyprávění básně do prozaického textu navrhuje tak, aby si pisatelé osvojili, příp. potvrdili znalosti týkající se lyriky a epiky. Bohužel na tuto zásadu autora BP při aplikování zmíněné metody zapomíná.

5. **OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:**

Kdybyste tuto práci psala znovu, změnila byste kritéria navržená k posuzování didaktického aparátu učebnic? Pokud ano, jak?

Které další metody založené na transformaci/rekonstrukci uměleckého textu (kromě přepisu básně do prózy) znáte?

Jestliže čtenář nepochopí výchozí text, promítne se toto zavádějící poznání též do nového, transformovaného textu (viz komentář výše). Jak byste pracovala s metodami založenými na transformaci textu, abyste jejich tvořivého potenciálu využila co možná nejlépe k pochopení výchozího díla?

6. **NAVRHOVANÉ HODNOCENÍ:**

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikační stupeň **dobře**.

Datum: 9. 6. 2023

Podpis:

Souhlasí s originálem

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury